

держави і водночас соціальне середовище, в якому вона функціонує. Зв'язки між ними зворотні, але визначальним є зворотний зв'язок від суспільства. Саме воно формує державу, її інститути спрямовує і контролює її діяльність.

Взаємозв'язок громадянського суспільства і держави може бути різноплановий, плановий, різноаспектний з погляду його форми, співвідношення держави і суспільних інститутів. З одного боку, держава - це форма, яка організує суспільство, є його зовнішньою політико-правовою оболонкою. Суспільство, в свою чергу, є соціальним середовищем у якому функціонує держава, тобто оболонкою, але вже соціальною стосовно держави виступає вже саме суспільство.

Якщо класова теорія прирікає суспільство і державу на одвічне взаємопротистояння, то природно-історичний процес передбачає їх гармонійне співіснування і розвиток як органічних частин одного цілого. Не випадково давні мислителі, які започаткували теорію громадянського суспільства, фактично ототожнювали державу з громадянським суспільством або принаймні не проводили між ними межі. У державі вони вбачали виконавця не насильницьких, а, насамперед, загально соціальних функцій. Зокрема, Дж. Лок використовував поняття громадянського суспільства і держави як взаємозмінювальні.

Держава протистоїть суспільству тоді, коли вона, як це було в недавні часи нашої історії, стає над людиною і суспільством, узурпує й монополізує невластиві їй функції; коли її апарат задля власних інтересів експлуатує народ, чинить свавілля й безправ'я [4, с. 83-84].

Отже: громадянському суспільству відповідає не просто держава, а держава демократична, соціальна, правова; громадянське суспільство і держава являють собою дві невід'ємні складові сучасного соціуму, які не можуть в реальності існувати одна без одної.

Таким чином, громадянське суспільство дає можливість задовольнити потреби кожної людини, щодо свободи, незалежності, утвердити природній суверенітет. Люди мають змогу самостійно організовуватись в асоціації – чи то громадські, чи то виробничі, тим самим формуючи і розвиваючи відповідні суспільні відносини. Життєдіяльність у громадянському суспільстві потребує від особи наявності певних якостей, головними з яких є: автономність, індивідуалізм, моральність. Громадянському суспільству повинна відповідати і держава нового типу – правова, формування якої повинно йти одночасно з установленням громадянського суспільства. Головною умовою існування громадянського суспільства є наявність і гарантованість додержання основних прав і свобод людини.

Список використаних джерел:

1. Левенець Ю.А. Держава у просторі громадянського суспільства / Ю.А. Левенець - К., 2006. – 226 с.
2. Ладиченко В. Методичні аспекти взаємодії держави і громадянського суспільства / В. Ладиченко // Право України. - 2004. - № 10. – С. 9-12.
3. Цимбалюк М.М. Громадянське суспільство як чинник формування особистості / М. Цимбалюк // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України., - К., 2004. - № 2. – С. 75-84.
4. Цимбалюк М.М. Особистість як головна умова існування громадянського суспільства / М. Цимбалюк // Підприємництво, господарство і право. - 2004. - № 2. – С. 82-85.

ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ ФУНКЦІЙ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНСЬКОЇ РАДЯНСЬКОЇ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ РЕСПУБЛІКИ

Пустовіт Ж.М., к.ю.н., доцент, професор кафедри загальноправових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Актуальність даного дослідження обумовлена, по-перше, тим, що процес становлення і розвитку функцій Верховної Ради Української РСР пройшов складний шлях - від функціонування віча в ранньофеодальний період до створення Верховної Ради Української РСР та конституційного визначення її єдиним законодавчим органом радянської України; по-друге, вивчення генезису становлення і розвитку функцій Верховної Ради Української РСР є вельми важливим для становлення та розвитку функцій сучасної Верховної Ради України, яка в своїй діяльності керується досягненнями вітчизняної і світової наукової думки та практики функціонування парламентських установ.

Дана проблематика вивчалася в наукових працях С.Головатого, В.Копейчикова, О.Копиленка, Л.Кривенко, О.Мироненка, В.Погорілка, В.Шаповала, Ю.Шемшученка, Л.Юзькова та інших відомих вчених.

Аналізу функцій Верховної Ради Української РСР об'єктивно має передувати аналіз

основних історичних передумов, що відіграли значну роль у становленні і розвитку її функцій. Досягнення вітчизняної і світової наукової думки та практики функціонування парламентських установ, які функціонували до зародження інституту Верховної Ради відіграли певну роль у становленні функцій як Верховної Ради УРСР так і Верховної Ради України та зберігають свою актуальність і в умовах сьогодення.

Для кожного етапу розвитку української держави є властивим процес формування представницьких установ, які в різні періоди еволюційного розвитку виконували визначені законодавством функції і повноваження, аналіз яких допоможе визначити етапи становлення і розвитку функцій сучасного українського парламенту.

В підсумку необхідно констатувати, що ХХ століття є періодом розбудови Української держави, в якому надто яскравою є діяльність Центральної Ради України та доба Директорії УНР. І в цьому контексті не можна залишити поза увагою вироблені в згаданий період підходи щодо меж, форм і способів функціонування представницьких установ.

В 1919 році Директорія потерпіла крах і в Україні розпочався новий етап розвитку конституційного процесу, що відіграв важливе значення у становленні і розвитку функцій сучасного українського парламенту. Цей період в історичній науковій літературі прийнято називати «радянський», оскільки в радянській юридичній науці конституцією було прийнято вважати основний закон держави, що виражає, як і будь-який закон, соціально-політичну природу держави і волю пануючого класу. При цьому, радянські правознавці виділяли особливу юридичну категорію – «Радянська Конституція» – як принципово нову для конституційного права.

В цей час було створено перший радянський уряд і відповідно було прийнято Радянську Конституцію України ВУЦВК у березні 1919 року. В 1922 році було утворено Союз радянських соціалістичних республік, а вже в 1924 році було прийнято Конституцію СРСР, що стало причиною внесення змін в раніше прийняту Конституцію Української Соціалістичної Радянської Республіки 1919 року, а відповідно в травні 1929 року було прийнято новий текст Конституції УСРР.

В Конституції 1919 та 1929 років визначалося, що органом верховної державної влади і найвищим представницьким органом в Україні був Усеукраїнський з'їзд Рад (ст. 10 Конституції 1919 р., ст. 22 Конституції 1929 р.).

У грудні 1936 році, в епоху сталінізму було прийнято нову Конституцію СРСР, а вже в січні 1937 року було прийнято Конституцію Української Радянської Соціалістичної Республіки, в якій Верховна Рада Української РСР визначалася як найвищий орган державної влади УРСР та єдиний орган законодавчої влади УРСР.

Отже, основними історичними віхами, що передували зародженню Верховної Ради УРСР, а в подальшому і сучасної Верховної Ради України, стала діяльність віча, козацьких рад, сеймів, Центральної Ради України, Директорії УНР тощо, що певним чином вплинуло на формування першого Українського радянського парламенту - Верховної Ради УРСР. Але, на жаль не всі здобутки даного періоду щодо організації і діяльності парламенту та його ролі в системі органів державної влади в подальшому було відтворено в Конституціях радянського періоду. Більшою мірою, досягнення в сфері функціонування парламентських установ, що здійснювали свою діяльність до утворення Верховної Ради УРСР було враховано при прийнятті Конституції України 1996 року, яка врахувала досягнення вітчизняної науки і практики в зазначеній сфері.

В результаті проведеного дослідження варто визначити, що для кожного періоду розвитку української державності був характерним процес формування і функціонування органів представницької влади.

Перший період – це ранньофеодальний період нашої державності з характерним функціонуванням народних зборів -віче; другий період державного будівництва – це литовсько-польська доба, що знаменується діяльністю сеймів; третій період відомий заснуванням Запорозької Січі, в якій функціонували козацькі ради; третій період – це період розбудови Української держави (період діяльності Центральної Ради України та доба Директорії УНР); четвертий період державності, характеризується тим, що Україна ввійшла до складу Союзу Радянських Соціалістичних Республік (в цей період вперше було створено Верховну Раду УРСР, конституційно-правовий статус якої було визначено Конституцією УРСР 1937 року).